

"ROBOTYCHYI NAROD"
(The Working People)
The official organ of the Ukrainian
Social Democratic Party,
Affiliated with the S. D. Party
of Canada.
Published semi-weekly by
The Executive Committee of the
U. S. D. P. of Canada
at 873 Main St. Winnipeg, Man.
D. Moysuk, Managing Editor
and Manager.
Phone St. John 1465
Subscription \$2.50 per year.

"РОБОЧИЙ НАРОД"
одиниця в Канаді і найстарша в Америці
соціал-демократична часопис, орган Укр. Соц. Дем.
Партії в Канаді.
Виходить два рази на тиждень.
За редакцію і адміністрацію відвідає
Д. Мойсук.

Річна передплата на "Р. Н." в Канаді
і Злуч. Державах становить \$2.50.
ПЕРЕДРУКИ ДОЗВОЛЕНІ ЗА
ПОДАНОМ ЖЕРЕЛА.
Руконісний не звертає ся.

ЗА ОГОЛОШЕННЯ РЕДАКЦІЯ "Р. Н."
НЕ ВІДПОВІДАЄ.
При зміні адреси треба подавати
і нову адресу і додати за зміну 10с.

Адреса до "Р. Н." така:
"ROBOTYCHYI NAROD"
Box 3658, Winnipeg, Man.

ДО СТАТТІ О. ШУЛЬГІНА.

СТАТТЯ написана Олександром Шульгином, одним з міністрів Укр. Центр. Ради і на друкованій в останній ч. "Р.Н." представляє собою не тільки інтересний історичний нарис дипломатичних переговорів і відносин, але ще більше важний документ, говорючий як не мож ясніше про те, що люди, руководячі політикою 35-мільйонного народу України були невідомі, що до тої історичної епохи, в котрій вони жили і працювали. Національний шовінізм опісля їх. Щоби се доказати, даймо слово самому Шульгину.

"Підходимо" — говорить Шульгін — "до справи з економічного боку, — тимби-ле, що в житті України за цікавлені багаті капітали держ. антанту. Що Германія мала задовольнити свої економічні інтереси на Україні, се ясно було і до нашого миру з нею, але се цілком не заважало, а навпаки примушувало Французів і їх спільників жити в тих заходах, щоб скласти конкуренцію німецькому економічному впливу. А що се потрібно Україні, се ясно само собою".

Чоловік, котрий вповні серйозно боровся за самостійність України і без всякого сумніву хотів її незалежності і самостійності, сам признає, що до того, що "Германія (читай) німецький капіталізм" мала задовольнити свої економічні інтереси на Україні і що "се ясно було і до нашого миру з нею".

Если дивитися з точки погляду самостійності, то чому імені німецький капіталізм "мав задовольнити свої економічні інтереси на Україні", а не наоборот? Чому український капіталізм не мав задовольнити свої економічні інтереси в Німеччині або в другій якій не будь "незалежній" державі?

Если ж Шульгін говорить про те, що "Германія мала задовольнити свої (німецькі) інтереси на Україні", то він, Шульгін, вповні ясно розуміє, що відношене сід, фізичних сил, таке, що — хоче чи не хоче се Україна, але нема иншого виходу. В виду того, що в німецького капіталізму є великий уоружений кулак, то тому власне з погляду буржуазного лібералізму треба перед ним кулаком або спасувати або боротися. Але боротися ся, очевидно, було неможливо, бо-ж сам Ол. Шульгін говорить:

"...ми мусіли вивести ім (дипломатам), що се абсолютно неможливо, що український народ таксамо як і інші народи Росії, не має жадної охоти до дальшої війни. Колиб же навіть він і мав сю охоту, продовжене війни неможливе."

Заходами Тимч. Уряду (Керського) на наших фронтах українські частини то нуть серед моря інших частин, по більшості большевистів.

З наведених цитатів вповні ясно, що Шульгін розумів відношене сід Німеччини і України в ту хвилину і точно та опріді-

но знав, чому "Германія мала задовольнити свої економічні інтереси на Україні". Але если се так, если Німеччина, завдяки силі свого уоруженого кулака "мала задовольнити" і т. д., то хто-ж міг або мав моральне право говорити про "самостійність і незалежність"? Про сей прегарний і високий ідеал можна було би говорити, если би Україна могла добровільно пустити або не пустити чий би то не було капітал до свого краю. Але про се не могло бути і мови, бо "Германія мала задовольнити свої економічні інтереси на Україні".

Але Шульгін старається зм'якшити сю неприємність. Він старається заспокоїти себе і ще більше других, розуміється, що:

"але се цілком не заважало".

Кому? Українському народові? Ні! Не заважало... Французам.

І не тільки не заважало, а навпаки примушувало Французів (французський капітал) і їх спільників (мабуть з українського буржуазії) жити в тих заходах, щоб скласти конкуренцію німецькому економічному впливу". Як делікатно: "німецький економічний вплив"...

От в сих словах криє ся все невідоме, коли не що більше. Чому? Постараємо ся розказати.

Німецький уоружений капіталізм доконав світової зради і розбою, а імені для того, щоби "закріпити" за собою зрабавану або здобуту силою і дипломатичним обманством територію. "Закріпити", щоби вивести ся раз на завісілі від їх і би то не було "заходів", щоб скласти конкуренцію німецькому економічному впливу. А тут Шульгін наивно предкадає, щоби Французи і їх спільники "вжили всіх заходів, щоби скласти конкуренцію німецькому економічному впливу".

Шульгін, розуміється, ж дент мен і предкадає принцип "відчинених дверей". Але-ж в тім то і вся убойча суть проклятого імперіалізму, що він стремить до знищення принципів "відчинених дверей". Розростаючися ся продукційні сили домагались ся "to make sure", що ринок імені за тобою є "закріплений".

І в кінці Шульгін самопевно заключає:

"А що се потрібно Україні, се ясно само собою".

Ну, зрозуміло, що се потрібно "незалежній і самостійній" Україні ясно само собою".

Але деж (простіть мені грішному) тут самостійність і незалежність?

Се пригадає мені чоловіка, котрий сів з мискою борщу обідати в "своїй власній" хаті. Тоді один його сусід влизить через вікно з ложкою, щоби і собі дістати добру порцію. Та щоби перешкодити першому сусідові, підходить другий сусід з другого вікна з еще більшою ложкою і робить першому сусідові конкуренцію.

Отже обсервуючи все те учений з боку каже:

"А що се потрібно обідуючому в своїй "власній хаті", се ясно само собою".

І хто після цього сьме сумніватися в "незалежності" і "самостійності" обідуючого?

Петрович.

ПОДАЄТЬ СЯ ДО ВІДОМА
всім тим, що були повідомлені
листовно про заєзгість перед-
плати на "Роб. Народ" і про по-
биране "Роб. Народ" до дріб-
ної продажі, що коли они не
пришлють своєї заєзгістости до
кінця цього місяця, їм дальшу ви-
сылку часописи безуспішно здер-
жить ся.

Адм. "Р. Н."

ДО ВІДОМА ВІДІЛАМ
У.С.Д.П. в КАНАДІ.

Отсим подає ся до відома відділам У. С. Д. П. в Канаді, що Екз. Ком. У.С.Д.П. вже отримав замовлені партійні значки і буде розсилати їх всім тим відділам нашої партії, які вже прислали замовлення враз з грішми.

Ціна одного значка 50 цт. Гроші треба платити з гори.

Екз. Ком. У.С.Д.П.

ПРОМОВА ПОСЛА ВІТКА.

Виголошена підчас дебати в палаті послів для 7 марта.

Мой панове! Нинішня промова пана президента міністрів не вдовольняла нікого. Дивуєм ся лише, що від десятих літ голосять президенті міністрів пусті фрази а не учинюють за до-сест бажанням народів та не роз-в'язують пекучих національних проблемів. Ми сподівали ся, що президент міністрів предло-жить позитивне внесене. На-жал ми почули ті самі фрази, як давнішні та ті не можуть ні-кого вдовольнити. Народи які за-мешкують Австрію, що зму-шені тут жити мусять вже раз-ділити до національного рівно-управлення. В протиним слу-чаю Австрія не всид розвива-ти ся свобідно.

Мой панове! Я тепер присту-паю до предмету, який стоїть на денним порядку.

Друге читане бюджету кін-чить ся рівночасно із закінче-нем мира на цілм східним фронті. Треба сказати — і се кон-статують усі згідно — що сей мир означає повну перемогу ні-мецького оружа. На жал не ста-ло ся так, як сего бажали наро-ди, імені: покласти кінець рі-зні і певно граф Чернін буде му-сїв ще раз підняти свою про-граму розоруження. Могуча ро-сійська держава розпала ся.

Шо ж нас Українці болять, се зроблений нам закид, що ми 1. помагали при давленю рево-люції, 2. що причинили ся до по-бід німецького мілітаризму і 3. послугували ся тайною дипломатією. Яко син україн-ського народу мушу я ближше сими закладами заняти ся. Пи-таю: чи мали Українці відпові-ду на силу, щоби могли бороти ся з мілітаризмом? Отже тей за-кид ні при чім! Ніякий нарід на сході, ані теж ніякий нарід в Австрії ані теж народні маси в Німеччині не були в силі спини-ти побди військових сил. Чо-му отже приписати Українцям вину та їм робити закиди задля того.

А тепер пригадаю кілька дат: Загально звісно, що власне У-країнці, і то велика маса україн-ського війська помогла в Пе-тербурзі скинути царя. Утвори-ла ся Українська Республіка і ся підтримувала всі револю-ційні заганя. Кождий му-сїть признати, що тодішня Ра-да провадила українську репу-бліку під національним і соці-альним зглядом знаменито. Ко-жда нація мала свої повні пра-ва: Польки, Жиди і Москалі, а навіть чеські колонїсти мали повне рівноуправлене після ре-волюційного принципі. Польки, Жиди і Москалі мали свої власні заступництва в власних т. зв. комісаріях, т. е. міністрів. У-країна навіть зрешта ся румунсь-кий частій Бесарабії, бо вона не бажала чужого добра. (Призна-не). Як перше революційне правління було — се признав ко-ждий — без догани. Україна зразу помогла і большевизму до побди. При тім цікаве — се висить над нашим народом усе як би яка гроза — що як раз польські ділчі були при-чиною першого спору Ради з большевиками. Большевики закинули Раді, що за лагідо-трактують процес вилучення ве-ликих посілостей, які по най-більшій часті знаходяться в ру-ках Польки. І тому старали ся большевики дістати правлі-ня на Україні у свої руки. І так з одної сторони польська преса обкидала українську Раду най-гіршими лайками, закладаю-чий бандитизм, а з другої сторо-ни виступили большевики з у-сею силою против Ради. Від-так відбули ся мирові перего-вори в Берестю. Трошки запор-сив народи до переведення ми-рових переговорів. На жал у-війшов він в переговори з за-ступниками офіційальної дипло-матії та німецького мілітариз-му. На тих переговорах явили ся і Українці. Тому що кождий знав, що російська армія роз-літала ся, московські і украї-нські делегати не могли спроти-вити ся заступникам осередних держав.

А тайна дипломатія! Таж тут в парламенті і в делегаціях упінулися заступники Славни, між ними й українські, надармо за висланем народів до миро-вих переговорів. Більшість при-дусила сей клч своїми голоса-

ми, а першими були в сїй біль-шості якраз Польки. (Слу-шно). Ба навіть тоді, як граф Чернін вернув ся перший раз із Берестя та заявив отверго, що закінчить з Україною мир, і то при помочи тайної диплома-тії, Польки з ним годили ся, а пан делегат Дашинський звер-нув ся в своїй бесіді до него з такими словами: "Ступайте, Ексцеленце, на сю тернисту до-рогу!" — так він казав — "і не оглядаючи ся ні на ліво, ні на право, принесіть нам мир, хліба, а тоді Вас поставлять на рівні з першими політиками". (Пос. др. Бачинський: Тиждєнь пізнішє говорив він зовсім ін-накше!). Але тиждєнь пізнішє, ще чули ми ту вже инший тон. Ся тайна дипломатія була іме-ню для панів Польків так до-во до добро, як довго ходило о поновлене українських обла-стей і українського народа в Галичині, в Холмі, Волині і в Підляску.

Тоді ходили польські палом-ники до Берліна і до Відня. Ту, в міністерстві заграничних справ, були згромаджені всі за-ступники польської та иншої преси, офіційально й не офіцій-но проголошувало королівство польське. Тоді робило ся тай-ну дипломатією, всі Польки тайно вели політику против українського народу, навіть его не питаючи. А як тепер панове Польки скажуть ся, то се-ліше обов'язки власної диплома-тії! (Слушно).

Але милити ся той, хто дума-є, що сї нігити тайної політики вже пірвано. Іх противно сну-ють дальше. Снеу їх граф Го-луховський, перший знаний, осла-влений тайний дипломат. І ко-ли з сего місяця поставлено за-пит, як він користував ся тай-ною дипломатією, то я прига-даю митову війну зі Сербією. Він провадив сю війну враз із угорськими баронами й ділчи-ками, і doprowadив до введення мита против Сербії, і тим він спричинив сю різню. Тому граф Голуховський. Граф Пін-ський, князь Радзівіл — навіть і Берліна — граф Тарнавський і инші панове їдуть у подорож на Угорщину до угорських діл-ців, до графа Андраші, Векер-лі і инших, щоби затримати дальше в своїх руках геґемонію, яку, як гадають, мають утр-имати своєї незалежності. Руський Холм стрінула та сама доля, що і ціле князівство Га-лич, яке забрала Польща в від-носно короткі час між рока-ми 1340 до 1380. Отостачну з-лу холмських земель із Поль-ською переведено в році 1377".

Се пише в своїй книжці По-ляк Плохоцькі.

Лев Василєвський знову ти-щить ся у вступі брошури, яку ви-дав у році 1916, що союзні ар-мії ввійшли до Холму. Тишів ся в надії, що край дістануть Польки. Лев Василєвський пише на 9-й сторіні:

"В 16 століттю злучено хол-мську землю з руським воево-дством, що належало до поль-ської республіки, так що твори-ла одну з її п'яти складових ча-стин".

Отже він сам признає, що то руська територія.

На сторіні 10-й читаємо: "Наступило тревале, обопіль-не злитє польського й русько-го елементу, особливо від того часу, як церковна унія улежи-ла взаїмні впливи Українців і Польків, особливо через подру-жжя, і як затерла ся поступенно ріжниця між римо-католиць-кою і уніятською церквою".

А далі читаємо на тій самій сторіні:

"Уніятський клер польонізу-вав ся, до польської нації при-знала ся значна част міщан-ства і вся шляхта. Лише селян-ські маси уніятів остали русь-кими".

"Цар Петро" — пише він да-льше — "дав сейчас по пересту-пленню польської границі, в ру-ках були — як звісно — і русь-кі землі, кроваві докази своєї ненависти до уніятів. Пляний вдер ся в Полоцьку до церкви Василя, відрубав одному на-рохови святий мечем ніс і уста, коли тимчасом царська гвардія мордувала одного священника".

Питаю отже панів Польків: що то за черці Василяні? Зві-сно, хто такий в Галичині укра-

важний, колиби Україна не сповнила своїх економічних об-в'язань. Се не дрібниця, до-старчити 30.000 вагонів збіж-ки, 12.000 вагонів цукру, 2.000 ва-гонів м'яса і 1.000 вагонів суше-них овочів. Пани повинні за-жити, який великий тягар тя-жит на Україні і то під грози-бою, що угода буде уневажне-на, коли не будуть додержані зобов'язання. Коли всі інші дер-жави забрали з Києва своїх ди-пломатів, повинні осередні дер-жави, увійшовши там, памята-ти, щоби не поводили ся з на-родом так, як се в Галичині ро-били, бо Україна має великі тя-гари й великі зобов'язання, от-же най они держать ся лише умо-ви, імені що Україна сама дасть їм ті надвишки, щоби по-ти не можна робити закиду, що переправлявано реквизи-ції. Ми остерігаємо перед по-добними реквизиціями на Укра-їні. Мой панове! Ми тоже не є авторами звісних іскрових те-леграм, що появились в часо-писях без підписів українсь-кого Правління. Україні не можна отже закидати, що вона вівала через ті іскрові телегра-ми німецький мілітаризм. Ми уважаємо Україну як неутраль-ну і суверенну державу і за та-ку мусять її уважати осередні держави.

Тепер приступимо до пита-ня границь України. В берестей-ським договорі Холм признано Україні, мішані комісії мають ще лише справити границю. Че-рез холмську землю повстало між Польками найбільше обу-рене. Ми будемо для об'єкти-вности держати ся при ілюстра-ції цілої справи лише поль-ських жерел, і то значного пуб-ліциста Льва Василєвського, чде на найвищою народною комі-тє і Льва Плохоцького.

Лев Плохоцькі пише в своїй розвідці: "Chelmskizna i wgrana jej odierwania" на 3 сторіні:

"Холмська земля відгравала в часх незалежної Русі знач-ну роль, що вже з сего знач-но, що пануючий в Холмі Роман Мстиславич прийня у році 1201 титул володаря над усім русь-кими князівствами, а навіть мав зверхність над великим кня-зівством київським, над столи-цею тодішньої державної орга-нізації на Руси. Аж по смерті сего Романа Мстиславича роз-пала ся та держава на многі ча-стини, що було причиною, що й Холмська Земля не могла у-тримати своєї незалежності. Руський Холм стрінула та сама доля, що і ціле князівство Га-лич, яке забрала Польща в від-носно короткі час між рока-ми 1340 до 1380. Отостачну з-лу холмських земель із Поль-ською переведено в році 1377".

Се пише в своїй книжці По-ляк Плохоцькі.

Лев Василєвський знову ти-щить ся у вступі брошури, яку ви-дав у році 1916, що союзні ар-мії ввійшли до Холму. Тишів ся в надії, що край дістануть Польки. Лев Василєвський пише на 9-й сторіні:

"В 16 століттю злучено хол-мську землю з руським воево-дством, що належало до поль-ської республіки, так що твори-ла одну з її п'яти складових ча-стин".

Отже він сам признає, що то руська територія.

На сторіні 10-й читаємо: "Наступило тревале, обопіль-не злитє польського й русько-го елементу, особливо від того часу, як церковна унія улежи-ла взаїмні впливи Українців і Польків, особливо через подру-жжя, і як затерла ся поступенно ріжниця між римо-католиць-кою і уніятською церквою".

А далі читаємо на тій самій сторіні:

"Уніятський клер польонізу-вав ся, до польської нації при-знала ся значна част міщан-ства і вся шляхта. Лише селян-ські маси уніятів остали русь-кими".

"Цар Петро" — пише він да-льше — "дав сейчас по пересту-пленню польської границі, в ру-ках були — як звісно — і русь-кі землі, кроваві докази своєї ненависти до уніятів. Пляний вдер ся в Полоцьку до церкви Василя, відрубав одному на-рохови святий мечем ніс і уста, коли тимчасом царська гвардія мордувала одного священника".

Питаю отже панів Польків: що то за черці Василяні? Зві-сно, хто такий в Галичині укра-

важний, колиби Україна не сповнила своїх економічних об-в'язань. Се не дрібниця, до-старчити 30.000 вагонів збіж-ки, 12.000 вагонів цукру, 2.000 ва-гонів м'яса і 1.000 вагонів суше-них овочів. Пани повинні за-жити, який великий тягар тя-жит на Україні і то під грози-бою, що угода буде уневажне-на, коли не будуть додержані зобов'язання. Коли всі інші дер-жави забрали з Києва своїх ди-пломатів, повинні осередні дер-жави, увійшовши там, памята-ти, щоби не поводили ся з на-родом так, як се в Галичині ро-били, бо Україна має великі тя-гари й великі зобов'язання, от-же най они держать ся лише умо-ви, імені що Україна сама дасть їм ті надвишки, щоби по-ти не можна робити закиду, що переправлявано реквизи-ції. Ми остерігаємо перед по-добними реквизиціями на Укра-їні. Мой панове! Ми тоже не є авторами звісних іскрових те-леграм, що появились в часо-писях без підписів українсь-кого Правління. Україні не можна отже закидати, що вона вівала через ті іскрові телегра-ми німецький мілітаризм. Ми уважаємо Україну як неутраль-ну і суверенну державу і за та-ку мусять її уважати осередні держави.

Тепер приступимо до пита-ня границь України. В берестей-ським договорі Холм признано Україні, мішані комісії мають ще лише справити границю. Че-рез холмську землю повстало між Польками найбільше обу-рене. Ми будемо для об'єкти-вности держати ся при ілюстра-ції цілої справи лише поль-ських жерел, і то значного пуб-ліциста Льва Василєвського, чде на найвищою народною комі-тє і Льва Плохоцького.

Лев Плохоцькі пише в своїй розвідці: "Chelmskizna i wgrana jej odierwania" на 3 сторіні:

"Холмська земля відгравала в часх незалежної Русі знач-ну роль, що вже з сего знач-но, що пануючий в Холмі Роман Мстиславич прийня у році 1201 титул володаря над усім русь-кими князівствами, а навіть мав зверхність над великим кня-зівством київським, над столи-цею тодішньої державної орга-нізації на Руси. Аж по смерті сего Романа Мстиславича роз-пала ся та держава на многі ча-стини, що було причиною, що й Холмська Земля не могла у-тримати своєї незалежності. Руський Холм стрінула та сама доля, що і ціле князівство Га-лич, яке забрала Польща в від-носно короткі час між рока-ми 1340 до 1380. Отостачну з-лу холмських земель із Поль-ською переведено в році 1377".

Се пише в своїй книжці По-ляк Плохоцькі.

Лев Василєвський знову ти-щить ся у вступі брошури, яку ви-дав у році 1916, що союзні ар-мії ввійшли до Холму. Тишів ся в надії, що край дістануть Польки. Лев Василєвський пише на 9-й сторіні:

"В 16 століттю злучено хол-мську землю з руським воево-дством, що належало до поль-ської республіки, так що твори-ла одну з її п'яти складових ча-стин".

Отже він сам признає, що то руська територія.

На сторіні 10-й читаємо: "Наступило тревале, обопіль-не злитє польського й русько-го елементу, особливо від того часу, як церковна унія улежи-ла взаїмні впливи Українців і Польків, особливо через подру-жжя, і як затерла ся поступенно ріжниця між римо-католиць-кою і уніятською церквою".

А далі читаємо на тій самій сторіні:

"Уніятський клер польонізу-вав ся, до польської нації при-знала ся значна част міщан-ства і вся шляхта. Лише селян-ські маси уніятів остали русь-кими".

"Цар Петро" — пише він да-льше — "дав сейчас по пересту-пленню польської границі, в ру-ках були — як звісно — і русь-кі землі, кроваві докази своєї ненависти до уніятів. Пляний вдер ся в Полоцьку до церкви Василя, відрубав одному на-рохови святий мечем ніс і уста, коли тимчасом царська гвардія мордувала одного священника".

Питаю отже панів Польків: що то за черці Василяні? Зві-сно, хто такий в Галичині укра-

важний, колиби Україна не сповнила своїх економічних об-в'язань. Се не дрібниця, до-старчити 30.000 вагонів збіж-ки, 12.000 вагонів цукру, 2.000 ва-гонів м'яса і 1.000 вагонів суше-них овочів. Пани повинні за-жити, який великий тягар тя-жит на Україні і то під грози-бою, що угода буде уневажне-на, коли не будуть додержані зобов'язання. Коли всі інші дер-жави забрали з Києва своїх ди-пломатів, повинні осередні дер-жави, увійшовши там, памята-ти, щоби не поводили ся з на-родом так, як се в Галичині ро-били, бо Україна має великі тя-гари й великі зобов'язання, от-же най они держать ся лише умо-ви, імені що Україна сама дасть їм ті надвишки, щоби по-ти не можна робити закиду, що переправлявано реквизи-ції. Ми остерігаємо перед по-добними реквизиціями на Укра-їні. Мой панове! Ми тоже не є авторами звісних іскрових те-леграм, що появились в часо-писях без підписів українсь-кого Правління. Україні не можна отже закидати, що вона вівала через ті іскрові телегра-ми німецький мілітаризм. Ми уважаємо Україну як неутраль-ну і суверенну державу і за та-ку мусять її уважати осередні держави.

Тепер приступимо до пита-ня границь України. В берестей-ським договорі Холм признано Україні, мішані комісії мають ще лише справити границю. Че-рез холмську землю повстало між Польками найбільше обу-рене. Ми будемо для об'єкти-вности держати ся при ілюстра-ції цілої справи лише поль-ських жерел, і то значного пуб-ліциста Льва Василєвського, чде на найвищою народною комі-тє і Льва Плохоцького.

Лев Плохоцькі пише в своїй розвідці: "Chelmskizna i wgrana jej odierwania" на 3 сторіні:

"Холмська земля відгравала в часх незалежної Русі знач-ну роль, що вже з сего знач-но, що пануючий в Холмі Роман Мстиславич прийня у році 1201 титул володаря над усім русь-кими князівствами, а навіть мав зверхність над великим кня-зівством київським, над столи-цею тодішньої державної орга-нізації на Руси. Аж по смерті сего Романа Мстиславича роз-пала ся та держава на многі ча-стини, що було причиною, що й Холмська Земля не могла у-тримати своєї незалежності. Руський Холм стрінула та сама доля, що і ціле князівство Га-лич, яке забрала Польща в від-носно короткі час між рока-ми 1340 до 1380. Отостачну з-лу холмських земель із Поль-ською переведено в році 1377".

Се пише в своїй книжці По-ляк Плохоцькі.

Лев Василєвський знову ти-щить ся у вступі брошури, яку ви-дав у році 1916, що союзні ар-мії ввійшли до Холму. Тишів ся в надії, що край дістануть Польки. Лев Василєвський пише на 9-й сторіні:

"В 16 століттю злучено хол-мську землю з руським воево-дством, що належало до поль-ської республіки, так що твори-ла одну з її п'яти складових ча-стин".

Отже він сам признає, що то руська територія.

На сторіні 10-й читаємо: "Наступило тревале, обопіль-не злитє польського й русько-го елементу, особливо від того часу, як церковна унія улежи-ла взаїмні впливи Українців і Польків, особливо через подру-жжя, і як затерла ся поступенно ріжниця між римо-католиць-кою і уніятською церквою".

А далі читаємо на тій самій сторіні:

"Уніятський клер польонізу-вав ся, до польської нації при-знала ся знач